



Kaakon lasten ja nuorten
kulttuuriverkosto KAAKKU
TOIMINTAKERTOMUS

2013

Toimintakertomus 2013

1. Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakku

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakun muodostavat kaksi maakunnallista lastenkulttuuritoimijaa Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku ja Kymenlaakson lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Koppa. Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto on valtakunnallisen Taikalamppu-verkoston jäsen rahoituskaudella 2009–2013. Kaakon lastenkulttuuritoiminta ja Taikalamppu verkoston avustus jakautuu kahdelle maakunnalliselle keskukselle.

Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkuun kuuluvat Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale ja Taipalsaari. Metku tarjoaa yhteistyökumppaneiden kanssa yhdessä tuotettuja tai ulkoa ostettuja lastenkulttuuripalveluita kuntalaisille. Kuntien omarahoitus hankkeelle vuonna 2013 oli 114 000 euroa ja valtionosuus 81 400 euroa, joka jaettiin omarahoitusosuuksien suhteessa Etelä-Karjalan kunnille. Mukana olevat kunnat sitoutuvat valtionosuutensa perusteella opetusministeriön antamien kehittämishankkeiden toteuttamiseen hankekaudella. Valtionosuus mahdollistaa palvelujen edullisuuden ja korkean laadun. Metkun palvelut voidaan jakaa kolmeen pääkategoriaan: Tukipalvelut, kuntalaisia palvelevat tapahtumat ja suoraan sidosryhmille tarjottavat palvelut.

Kymenlaakson lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Koppaan kuuluvat kaikki Kymenlaakson kunnat, Kouvola, Kotka, Hamina, Virolahti, Miehikkälä, Pyhtää ja Iitti. Koppaa hallinnoi Kotkan kaupunki ja sen Lasten kulttuurikeskus LAKU. Kymenlaakson valtionosuus Taikalamppu-verkostolle annettavasta avustuksesta on myös 77 500 euroa ja vuonna 2011 Kymenlaakson kunnat rahoittivat Taikalamppuverkoston toimintaa 137 000 eurolla.

1.1. Kaakon strategia on Taikalamppu-strategia

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston toiminta perustuu valtakunnallisen Taikalamppu-verkoston strategiaan ja on jaoteltu kolmeen pääpainopistealueeseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi on yksi keskeinen näkökulma lastenkulttuuripalveluita suunniteltaessa. Kulttuurin parissa koetut elämykset ja harrastustoiminnan tukeminen ovat yksi keino vaikuttaa yleiseen hyvinvointiin. Kulttuurin keinoin voi myös ehkäistä syrjäytymistä.

Moniammatillinen yhteistyö toteutuu Kaakon toiminnassa siten, että verkoston työntekijät ovat mukana erilaissa sidosryhmissä ja työryhmissä, joiden tavoitteena on tuottaa yhdessä tapahtumia sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluita lapsille, nuorille ja

heidän perheilleen. Moniammatillisuus näkyy paitsi kuntien sisäisessä toiminnassa, myös yhteistyössä kolmannen sektorin, taiteilijoiden ja muiden eri toimijoiden kanssa.

Lasten toiminnallisuutta ja omaehtoista toimintaa tuetaan työpajoissa, kulttuurikasvatusohjelmien ja kulttuurikorttien avulla. Nuorille ja lapsille annetaan mahdollisuuksia ideoida ja tuottaa itse tapahtumia, joiden toteuttamista tuetaan moniammatillisissa tuotantoryhmissä yhteistyössä, koulujen, nuorisopalveluiden, seurakunnan ja kaupallisten palvelun tarjoajien kanssa.

Kouluille ja varhaiskasvatukseen suunnatut kulttuuripolut ja työpajat ovat oivallinen esimerkki siitä, kuinka Kaakun verkostossa tuetaan onnistumisen kokemuksia. Nuorten omaehtoisen toiminnan tukemisella pyritään myös tuottamaan onnistumisen kokemuksia mahdollistamisen kautta. Näin tuetaan omalta osaltamme mm. nuorisolain hengen toteutumista toiminnassa.

Lapsilähtöisyyttä, sekä lapsen ja nuoren kuulemista tuetaan ottamalla toiminnan suunnittelussa huomioon osallistava ulottuvuus. Palautetta kerätään suoraan lapsilta ja nuorilta. Tavoitteena on kehittää ja vahvistaa palautejärjestelmää jatkossa.

Tehokas ja joustava organisoituminen

Koska kaikkialla alan kulttuuriesurssit ovat melko pienet, yhteistyötä on totuttu tekemään yli kunta- ja hallintorajojen sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Monia tapahtumia ja hankkeita viedään eteenpäin kohdennetun yhteistyön avulla.

Lähes kaikissa Kaakun alueen kunnissa on kouluissa ja päiväkodeissa toimivat kulttuuriyhdyshenkilöt. Tämä mahdollistaa aktiivisen vuorovaikutuksen kulttuurin tuottajien ja vastaanottajien välillä. Kulttuuriyhdyshenkilöitä tavataan säännöllisesti ja heiltä on helppo kerätä palautetta toiminnasta. Kulttuuriyhdyshenkilöt ovat myös avainasemassa tiedotuksessa ja viestien viemisessä kouluihin ja päiväkoteihin.

Sekä Etelä-Karjalassa, että Kymenlaaksossa toimivat erittäin aktiiviset lasten ja nuorten kulttuuriverkostot Metku ja Koppa, joihin on koottu kaikkien mukana olevien kuntien lastenkulttuurista vastaavat toimihenkilöt. Verkostot kokoontuvat säännöllisin väliajoin ja näin kaikki toimijat pysyvät tietoisina siitä, millaista lasten- ja nuorten kulttuuritoimintaa maakunnan alueella järjestetään ja toimijat pystyvät vaihtamaan kokemuksia ja menetelmiä keskenään.

Kulttuuripoliittinen vaikuttaminen

Lasten ja nuorten kulttuurityö nivoutuu osaksi montaa valtakunnallista, alueellista ja paikallista kehittämishanketta ja poliittista ohjelmaa. Lasten ja nuorten kulttuurityö ja hyvinvoinnin tukeminen olivat kirjattuna mm. Kiviniemen hallituksen poikkihallinnolliseen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiohjelmaan. Tämä ohjelma on mukana myös Kataisen hallitusohjelmassa. Uudistunut nuorisolaki velvoittaa kutakin hallitusta päivittämään lasten ja nuorten hyvinvointiohjelman neljän vuoden välein. Lastensuojelulaki mieltää kulttuurityön osaksi hyvinvointia edistävää ja ehkäisevää työtä ja nuorisolaki osaksi lasten ja nuorten osallisuutta ja kuulemista.

Lasten ja nuorten kulttuurityö huomioidaan hyvinvointia tukevana ulottuvuutena myös kuntien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmissa. Suunnitelmien laatiminen on osa

lastensuojelulain mukaista toimintaa. Kaakku on ollut mukana toteuttamassa toimenpideohjelman mukaisia toimia.

1.2. Arvopohja ja tavoitteet

Tasa-arvo – Kaakun toimintaan voivat kaikki lapset ja nuoret osallistua.

Monipuolisuus – Kaakku tarjoaa monipuolisia lastenkulttuuripalveluita kaikki taiteen alat huomioon ottaen.

Laadukkaat palvelut – Kaakun toiminnassa panostetaan palveluiden laatuun ja ammattimaisuuteen niin että lapsi saa kokeilla ja kokea kulttuuria turvallisessa ja luovassa ympäristössä.

Yhteistyö – Kaakun verkosto toimii yhteistyössä paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

KAAKUN visio on Taikalamppu visio

”Kaikilla lapsilla ja nuorilla, asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta, tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet laadukkaisiin taide- ja kulttuuripalveluihin.”
(Taikalamppu 2002)

1.3. Alueelliset erityispiirteet ja toimintaympäristö

Kaakkois-Suomen kuntien resurssit lastenkulttuuripalvelujen järjestämiseen ovat vaihtelevat. Useassa maaseutukunnassa ei ole varsinaista kulttuuritoimen viranhaltijaa. Kaupunkeja lukuun ottamatta myös matkat julkisiin taidelaitoksiin voivat olla pitkiä. Maaseutukunnissa myös useimmat lapset ovat koulukyydityksessä, joten iltapäivisin ja iltaisin toimintaan osallistuminen ja tilaisuuksiin saapuminen voi olla hankalaa.

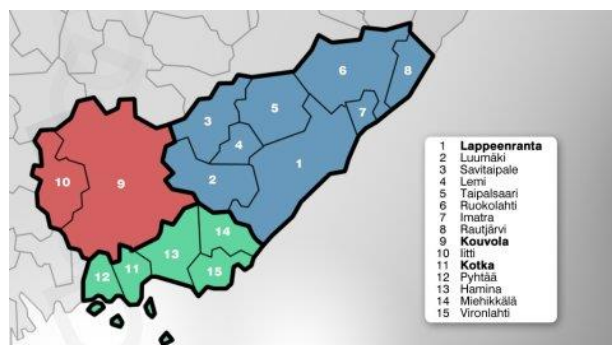
Kaakun toiminnan tavoitteena onkin kehittää uusia toimintamalleja lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen järjestämiseksi alueellisesti. Kehittämisen lähtökohtana on käyttää hyväksi jo olemassa olevia rakenteita kuten kunnallista koulu- ja kirjastoverkkoa, päivähoitoa sekä yhteistyötä taidelaitosten kanssa siellä, missä se on mahdollista. Keskeisenä toimintamallina on verkostoituminen paikallisesti ja alueellisesti yli kunta- ja sektorirajojen.

Kaakun sijainnista, alueen kulttuurihistoriallisesta perinnöstä ja suuresta monikulttuuristen lasten ja perheiden määrästä johtuen monikulttuurisuus ja valtakunnan rajan ylittävä lähialueyhteistyö on merkittävässä roolissa verkoston toiminnassa. Esim. venäläisen vähemmistön määrä on reilut kaksi prosenttia Etelä-Karjalan asukkaista. Lisäksi alueella asuu erityisen paljon suomen kansalaisuuden omaavia venäjää äidinkielenään puhuvia lapsia. Suvaitsevaisuutta ja kulttuurien välistä vuorovaikutusta edistetään tuottamalla näitä arvoja tukevia palvelumalleja ja kulttuurivaihtoa Venäjän lähialueiden kanssa.

Oman erityispiirteensä Kaakun aleen toimintaympäristöön tuo sekä Etelä-Karjalan että Kymenlaakson asema vetovoimaisena kesämatkailun ja loma-asumiskohteena. Vuosittain alueella vieraillee tuhansia lapsiperheitä sekä kotimaasta että muualta

maailmasta. Matkailusektori tuottaa palveluita myös paikallisille asukkaille ja on näin ollen yksi merkittävä yhteistyökumppani myös lasten ja nuorten alueellisten kulttuuripalveluiden tuottamisessa.

Kaakon toiminta-alue:



2. Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston organisaatio

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakua hallinnoi Kotkan kaupunki ja sen toimintaa ohjaa johtoryhmä. Johtoryhmään kuuluvat kaikki Taikalamppu työntekijät ja edustajat Lappeenrannasta, Imatralta, Kotkasta ja Kouvola. Johtoryhmän puheenjohtajuus ja verkoston hallinto sijoittuvat aina eri maakuntaan. Tällä hetkellä kun verkoston hallinto on Kotkassa, niin puheenjohtajuus on Lappeenrannassa (Imatran kulttuurijohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena vuonna 2011).

Kaakon lastenkulttuuritoiminnan organisaatio on jaettu kahteen maakunnalliseen lastenkulttuurikeskukseen Lappeenrannassa Metkuun ja Kotkassa Lakuun. Näistä keskuksista käsin hoidetaan verkoston käytännön työt. Molempiin keskuksiin on palkattu Taikalamppu työntekijöitä

Lastenkulttuurikeskus Metku on kuntien edustajista koostuva verkostoryhmä. Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkua hallinnoi Lappeenrannan kaupunki/yleinen kulttuuritoimi. Lappeenrannan kulttuuritoimisto vastaa Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun taloushallinnosta.

Jokaisella kunnalla on edustaja verkostoryhmässä ja kunnan nimeämä yhdyshenkilö, joka vastaa kuntansa lastenkulttuuriasioiden ja toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta oman kuntansa osalta. Verkoston puheenjohtajana toimi Lappeenrannan kaupungin kulttuurisihteeri Jorma Kallio. Hänen jäätyä työvapaalle 1.10.2013 alkaen verkoston puheenjohtajan sijaisena toimi Imatran kaupungin vapaa-aikapalveluiden palvelupäällikkö Ulla Särkinen. Verkoston yhteistyömallista on sovittu kuntien keskinäisin sopimuksin, joiden pohjalta Metkun verkoston yhteisestä toiminnasta ja yhteydenpidosta vastaa Lappeenrannan kaupungin palkkaama toiminnanjohtaja Minna Pirilä-Martti, joka ylläpitää palvelutarjontaa, nettisivuja, tiedottaa ja kutsuu koolle verkostoryhmän. Pirilä-Martti toimii yhteistyössä Imatran kaupungin palkkaaman osa-aikainen projektityöntekijä kanssa. Metkuun on Imatralla palkattu 1 osa-aikainen projektisihteeri, jonka työpiste sijaitsee Kulttuurikeskuksessa,

osana Imatran kulttuuripalveluita. Metkun projektisihteerinä Imatralla toimi 30.9.2013 asti Katri Storhammar. Hänen siirryttyä toisiin tehtäviin Imatran kaupungin osa-aikaisena projektisihteerinä toimi Heli Puuska.

Kymenlaakson lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kopan hallinnosta vastaa Kotkan lastenkulttuurikeskus Laku. Lasten kulttuurikeskus toimii Kotkan kaupungin nuorisotoimenjohtajan alaisuudessa. Lasten kulttuurikeskuksen toimintaa johtaa lasten kulttuurisihteerin. Lasten kulttuurisihteerin toimenkuvaan kuuluu keskuksen johtamisen lisäksi toiminnan suunnittelu ja toteutus, keskuksen edustaminen yhteistyöverkostoissa, valtakunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja sen kehittäminen, sekä Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto KAAKUN hallinnointi.

Kopan verkoston toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kuntien kulttuurityöntekijöistä koostuvassa työryhmässä. Työryhmä kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa ja aina tarvittaessa useamminkin.

Keväällä 2009 Kotkan Lasten kulttuurikeskukseen palkattiin Taikalamppu-toimintaa koordinoimaan kulttuurituottaja. Taikalamppukoordinaattori vastaa opetusministeriön rahoittaman Taikalamppu-toiminnan toteutuksesta ja koordinoinnista koko Kymenlaakson alueella. Taikalamppu-toimintaa koordinoidaan yhteistyössä myös Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun henkilökunnan kanssa.

Lisäksi Lasten kulttuurikeskuksessa työskentelee yksi tuotantoassistentti, joka hoitaa myös toimistosihteerin tehtäviä. Taikalampussa osa-aikaisesti toimivan tuotantoassistentin tehtäviin kuuluu Kymenlaakson Taikalamppu-toiminnan tilastointi ja koordinaattorin avustaminen eri tapahtumien yhteydessä.

3. Tavoitteiden toteutus vuonna 2013

Kaakkois-Suomen lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakun toiminnan tavoitteet vuodelle 2011 on asetettu opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitushakemuksen yhteydessä laaditussa toimintasuunnitelmassa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt alla olevat kehittämistehtävät. Verkoston kehittämistehtävät ovat:

- Lastenkulttuurin kehittäminen paikallisesti ja alueellisesti
- Festivaalien ja tapahtumien kehittäminen
- Monikulttuurisen lastenkulttuuritarjonnan edistäminen
- Taidekasvatuksen kehittäminen
- Kulttuuriperintökasvatus

Lastenkulttuurin paikallinen ja alueellinen kehittäminen

Lasten- ja nuorten kulttuurityön tavoitteena on tiivis yhteistyö koulujen, päiväkotien, eri hallintokuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on olemassa olevien toimintamuotojen vahvistaminen osaamisen ja työpanoksen jakamisen kautta ja uusien toimintamallien kehittäminen ja niiden kokeileminen.

Yhteiset tapaamiset ja verkostot

Kaakun toimijat ovat toimineet vuoden 2012 aikana lukuisissa verkostoissa ja vakiinnuttaneet rooliaan sekä paikallisten että valtakunnallisten toimijoiden verkostoissa. Paikalliset verkostot ovat: kuntien kulttuuritoimet, kulttuurilaitokset, kasvatus- ja opetustoimi, nuorisotoimi, sosiaalityö, maahanmuuttajapalvelut, kolmas sektori ja muut yhteisöt.

Useissa kunnissa on luotu erillisiä lastenkulttuurityöryhmiä tai Kaakun edustajat ovat osallistuneet jo olemassa olevien työryhmien tapaamisiin. Näissä ryhmissä on ollut mukana lasten- ja nuorten parissa työskenteleviä henkilöitä sekä kolmannen sektorin toimijoita. Myös verkoston toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen on otettu mukaan myös lapsia ja nuoria.

Lähes kaikissa kunnissa Kaakun alueella toimii päiväkotien, koulujen ja lastensuojeluyksiköiden edustajista kulttuuriyhdyshenkilöiden verkosto. Lappeenrannassa kulttuuriyhdysohjaajia on yli 100 henkilöä, Kotkassa yhdyshenkilöiden määrä on noin 40, Imatralla ja muissa kunnissa parisenkymmentä. Kulttuuriyhdyshenkilöverkosto tiedotti oppilaita, oppilaiden vanhempia, kouluja, ja

Seminaarit ja koulutukset

Verkostomaisen toiminnan edistämiseksi ja yhteistyön kehittämiseksi Kaakun verkosto järjesti vuoden 2013 aikana yhteisiä seminaareja ja koulutusta lastenkulttuurin tuottajille, ohjaajille ja opettajille. Koulutuksella pyrittiin edistämään alueen toimijoiden osaamista, luomaan uusia virikkeitä ja ideoita työhön, edistettiin tietotaidon vaihtoa ja uusien työmenetelmien käyttöä lastenkulttuurin tuottamisessa ja taidekasvatustyössä.

Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun verkosto järjestää vuosittain Taikalampun menetelmäoppaisiin perustuvia koulutuksia alueen taidekasvattajille ja opettajille. Näin Taikalamppu- verkoston tieto-taitoa levitetään ja "parastetaan". Metku järjesti maaliskuussa Lappeenrannassa Kuvatanssi- koulutuksen opettajille ja taidekasvattajille. Kouluttajina toimivat Ninni Perko, koreografi, tanssinopettaja, teatteri-ilmaisun ohjaaja ja Marja Juutinen, kuvataideopettaja, Vantaan Taikalamppu-keskuksesta. Imatralla järjestettiin Taikalampun julkaiseman sosiaaliseen sirkukseen menetelmäoppaaseen perustuva koulutus syyskuussa 2013. Kouluttajana toimi Taikalamppu-verkoston kuuluva Lasten kulttuurikeskus Piipoon sirkuskouluttaja.

Musiikintohtori Sari Kaasinen koulutti kuoronvetäjiä Metkun Kuorojuttu- projektin yhteydessä. Kuorojutussa oli vuonna 2013 mukana jo yli 30 koululaiskuoroa Etelä-Karjalan kunnista, 20 Lappeenrannasta, 5 Imatralla, 3 Taipalsaarelta, 2 Ruokolahdelta ja 1 kuoro Savitaipaleelta. Kuorojutun tarkoitus on tarjota kaikille lapsille tasa-arvoinen mahdollisuus harrastaa laulua, ja näin elvyttää ja vakiinnuttaa maakunnan lasten ja nuorten kuorotoimintaa. Opettajien kuorotoimintaan ja musiikkipedagogiaan liittyviä koulutustilaisuuksia järjestettiin 2 kertaa syksyn aikana.

Metkun järjestämään Hiekkalinnan suunnitteluprojektiin liittyy myös vuosittaisia koulutuksia. Maaliskuussa järjestettiin suunnittelussa oleville opettajille ja lapsille koulutus, johon osallistui Lappeenrannan kaupunkiyhtiö Wirman edustaja, projektin taiteellinen vastuuopettaja Satu Musakka ja hiekkalinnan veistotiimin vetäjä.

Taikalamppu – verkosto julkaisi keväällä 2013 Laatukäsikirjan, jonka tavoitteena on kirjata toimijoiden yhteinen näkemys Taikalampun laadusta. Laatukäsikirja täydentää verkoston strategiaa, johon on kirjattu Taikalampun toiminta-ajatus, toiminnan arvot, tavoitteet ja päämäärät. Jotta paikalliset lastenkulttuuritoimijat voisivat vastata tähän kysyntään ja aidosti osallistua hyvinvoinnin edistämiseen, Lappeenrannassa järjestettiin Laatukäsikirjan teemaan liittyvä Lupaus laadusta – seminaari toukokuussa. Seminaarin tarkoitus oli vahvistaa lastenkulttuuritoimijoiden yhteistyötä ja selvittää yhteistä käsitystämme lastenkulttuuripalveluista ja niiden laadusta Etelä-Karjassa. Seminaarissa alustuksia pitivät Taikalamppu-verkoston koordinaattori Saara Vesikansa, Taikalampun laatukäsikirjan kirjoittaja Elina Kesäniemi, Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston ja Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metkun pj. Jorma Kallio ja Lappeenrannan kulttuurilautakunnan pj. Olli Saarela

Kymenlaakson lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kopan koulutukset vuoden 2011 aikana liittyivät valtakunnalliseen Sytyke-hankkeeseen ja sen mukana tanssitaiteeseen. Tanssitaiteilijat Neil Owens ja Douglas Comley vetivät tanssityöpajoja niin opettajille, päivähoidon henkilökunnalle kuin harrastajaryhmille ja heidän valmentajilleen.

Marraskuussa 2011 Koppa järjesti Haminassa 12–17 -vuotiaille suunnatun Sytyke-tanssitaapahtuman, joka sisälsi tanssiesitysten lisäksi tanssityöpajoja. Työpajoissa nuoret pääsivät tutustumaan eri tanssityyleihin Elina Päiviön, Janne Outisen ja Neil Owensin ohjauksessa. Tapahtumaan osallistui nuoria eri puolilta Kymenlaaksoa.

Kouvolassa järjestettiin 2.5. – 23.9. mittava afrikkalaisen kulttuurin tapahtumakokonaisuus lapsille osana ARS11-nykytaidenäyttelyä. 4440 lasta ja nuorta vieraili Kouvolan taidemuseo Poikilossa, jossa museopedagogit ohjasivat lapsia ja toteutettiin Afrikka-tuokioita ja savityöpajoja. Afrikkaa käsiteltiin myös kansainvälisyyspäivissä, lukiolaisille suunnatuissa keskustelutilaisuuksissa ja koululaismatineoissa.

Kaakon lasten ja nuorten verkosto osallistui aktiivisesti opetus- ja kulttuuriministeriön lastenkulttuuripoliittisen ohjelman valmisteluun. Kaakon verkosto järjesti 30.11.2012 Taidekasvatusseminaarin yhdessä silloisen Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan kanssa. Kaaku kutsui paikalliset lastenkulttuuritoimijat koolle ja kirjasi heidän näkemykset kevään 2013 aikana taidetoimikunnan silloiselle pääsihteerille, joka välitti ne lastenkulttuuripoliittisen ohjelman ohjaus- ja kirjoittajaryhmälle. Kaakonlasten ja nuorten kulttuuriverkoston kirjaamat lastenkulttuuripoliittiset näkemykset korostivat lastenkulttuuripalveluiden alueellista ja sosiaalista tasavertaisuutta ja sitä että taiteen ja kulttuurin voimavarat tunnustetaan kasvatuksessa ja kehityksessä. Yhteinen huoli oli että kulttuuriopetussuunnitelmia on valtakunnallisesti liian harvoissa kunnissa. Nykyinen hankerahoitteinen toiminta ei mahdollista pitkäjänteistä taidekasvatustoimintaa. Taidekasvatusta tulee organisoida päiväkotien ja peruskoulun kautta maksuttomana. Tavoitteet tulee kirjata valtakunnallisiin, kunnallisiin ja koulu-/päiväkotikohtaisiin opetus-/kasvatussuunnitelmiin

Menetelmäoppaat ja menetelmien levittäminen.

Metku toteutti alueella kaksi koulutusta Taikalampun menetelmäoppaiden pohjalta.

Metku kokosi vuoden 2012 aikana työnimellä Dance - menetelmäoppaan materiaalia. Asenteella! – menetelmä opas valmistui vuoden 2013 aikana. Se perustuu erityisopettaja Mervi Tiihosen, sosionomi Jutta Saarelan ja draamapedagogi Maria Fominin yhteistyössä kehittämään fyysisen ilmaisun menetelmään erityisryhmän, tässä tapauksessa CP- vammaisten taidetyöpajaan. Asenteella! – menetelmä opas julkaistiin Lapsen oikeuksien päivänä 20.11. Lappeenrannassa järjestettävän Lapsen oikeuksien juhlan yhteydessä. Juhlassa esiintyi menetelmäoppaan valmistusprosessissa mukana ollut erityislasten ryhmä sekä paikallisia että valtakunnallisia lasten ja nuorten ryhmiä. Juhlapuheen piti Lappeenrannan Kehitysvammaisten tuki ry:n edustaja. Juhla järjestettiin yhdessä Unicefin paikallisryhmän kanssa.

Pohjanmaan Taikalamppu-keskuksen julkaiseman menetelmäoppaan Aikamatka menetelmä on Lappeenrannassa otettu käyttöön peruskoululaisten kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolussa. Aikamatka – menetelmää toteutetaan Etelä-Karjalan museon, dramataiteilijan ja paikallisten matkailuoppaiden yhteistyönä tuottamassa Kulttuuripolun pajassa, jota tarjotaan kaupungin 7. luokkalaisille.

Etelä-Kymenlaakson kunnissa on syksyllä 2011 otettu käyttöön Hämeenlinnan Arxin tuottama Koeajo-menetelmä ja Kotkan kulttuuriyhdyshenkilöt saivat käyttöönsä Konserttikävijän oppaan. Konserttikävijän oppaan avulla valmistaudutaan Lasten Kulttuuriviikot 2012 aikana järjestettäviin konsertteihin.

Festivaalien ja tapahtumien kehittäminen

Kotkan Lasten Meripäivät perustivat yhdessä Hämeenlinnan Hippaloiden kanssa valtakunnallisen Lastenfestivaaliverkoston jo kesällä 2008. Vielä toistaiseksi epävirallisen verkoston tavoitteena on koota yhteen lastenfestivaalitoimijat Suomessa ja edesauttaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Verkosto on perustettu palvelemaan suomalaisia lastenfestivaalijärjestäjiä. Verkostossa jaetaan avoimesti hyvät ja huonot kokemukset, festivaalijärjestämisen haasteet ja huippuhetket.

Lasten Meripäivät ovat olleet Lastenfestivaaliverkoston jäsenenä alusta alkaen. Lasten kulttuurikeskusten valtakunnalliseen verkostoon Taikalamppuun päästyään Lasten kulttuurikeskus LAKU on ottanut festivaaliverkostossa vetovastuuta yhdessä Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX:n kanssa. LAKU:n ja ARX:in yhteisenä tehtävänä Taikalampussa on Lastenfestivaalitoiminnan kehittäminen. Vuonna 2010 julkaistiin Lakun ja Arxin toimesta lastenfestivaaliverkoston toiminnan tueksi internetsivut osoitteeseen www.lastenfestivaalit.fi. Sivustolta löytyy kootusti kotimaiset lastenfestivaalit.

Lasten festivaaliverkosto on kokoontunut kuusi kertaa. Vuonna 2011 kokous järjestettiin keväällä Porissa Vähäx Valottaa festivaalin yhteydessä ja marraskuussa Sytyke-viikolla Turussa. Lastenfestivaaliverkoston kokouksissa festivaalijärjestäjillä on mahdollisuus tutustua toisiinsa, toistensa tapahtumiin, saada arvokasta, asiantuntevaa tietoa luennoitsijoilta ja ideoita omaan toimintaansa. Yhteisenä päämääränä kaikilla verkostoon kuuluvilla on luoda laadukkaampaa ja monimuotoisempaa lastenfestivaalitarjontaa ympäri Suomen ja luoda luja verkosto, jonka kautta lastenfestivaalit saavat ansaitsemaansa näkyvyyttä. Verkostoon voivat liittyä kaikki lastenfestivaaleja Suomessa järjestävät tahot.

Metku koordinoi maakunnallista METKAT- lastenkulttuuriviikon toteutusta marraskuussa 11. - 24.11.2013. Lastenkulttuurin teemaviikot laajentuivat vuonna 2012 kahdenviikon mittaisiksi. Myös vuonna 2013 ne olivat kaksiviikkoinen tapahtumasarja. Laajan yhteistyön tuloksena syntyi kattava maakunnallinen tapahtuma, jossa lukuisten lastenkulttuuritoimijoiden ja yhteistyötahojen tuottama ohjelma tavoittaa jokaisen lapsen maakunnan alueella. panos oli mittava. Taikalamppu-rahoituksen turvin Metkat- viikot ovat kehittyneet maakunnan toiseksi lastenkulttuurin päätapahtumaksi Metkuillaan – suurkuorokonsertin ohella.

Teemaviikkojen ohjelma tavoittaa vuosittain runsaat 10 000 lasta. Metkat- viikolla jokaisella eteläkarjalaisella lapsella on tasavertainen mahdollisuus osallistua oman alueen ainutlaatuisiin kulttuuritapahtumiin ja luovaan toimintaan. Viikko tarjosi lukuisia lastenkonsertteja, teatteria, näyttelyjä, elokuvia ja luentoja ympäri maakuntaa. Lisäksi kouluissa, päiväkodeissa ja useissa harrasteryhmissä järjestettiin avoimia ovia, työpajoja, satutunteja, elämyspolkuja ja puuhahetkiä. Metkat - viikojen tarkoitus on nostaa huomion keskipisteeksi lastenkulttuurin tärkeän kohderyhmän ja paikalliset tekijät, ja näin työllistää alueen taiteilijoita ja aktivoida järjestöjä. Myös alueen media, paikalliset lehdet, radio ja TV:n alueuutiset olivat juhlaviikon ohjelmassa ja sen tiedottamisessa mukana. Maakuntalehti Etelä-Saimaa tuottaa Lappeenrantaan ja Imatralle lasten ja nuorten elokuvafestivaalia yhdessä Metkun kanssa.

Metkat-viikoilla 20.11.2013 vietettiin kansainvälistä Lapsen oikeuksien päivää. Kunnissa järjestettiin juhlapäivän kunniaksi tapahtumia. Muun muassa Lappeenrannassa juhlapäivän tilaisuus järjestettiin 700-paikkaisessa Lappeenranta-salissa vuoden teemaa, vammaisten lasten oikeuksia kunnioittaen. Teemaviikoilla lasten oikeudet ja toiveet olivat läsnä myös Lappeenrannan yliopiston Kulttuurikutinaa- hankkeen tuottamissa Taidepuissa. Lapset rakensivat taidepuita jokaiseen Etelä-Karjalan kuntaan. Puihin sai ripustaa paitsi taidetta ja koristeita, myös toiveita päättäjille. Lappeenrannan Keskuspuistossa Taito Etelä-Karjala puki Kirkkopuiston Toivomuspuit neulegraffiteihin. Lapsia ja aikuisia pyydettiin tuomaan toiveita puihin ripustettavaksi. Lasten toiveet kiinnitettiin Kirkkopuistoon rakentuvaa "satumetsään". Tilaisuuden jälkeen oli mahdollista osallistua Lappeenrannan seurakuntayhtymän lapsityön järjestämään rukoushetkeen Lappeen kirkossa.

Monissa pienemmissä Etelä-Karjalan kunnissa kuten Taipalsaarella, Ruokolahdella, Rautjärvellä, Savitaipaleella, Lemillä toimintasuunnitelman mukaisesti vuoden 2013 määrärahasta käytettiin suuri osa Metkat viikon järjestelyihin. Taipalsaarella ja Ruokolahdella tehtiin Metkat- viikolla perinteisesti hyvää yhteistyötä paikallisten Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisjärjestön edustajien kanssa. Monissa kunnissa, Lemillä, Rautjärvellä ja Parikkalassa toteutui lastenjuhla ja taidetyöpajoja yhteistyössä paikallisten lastenkulttuuritoimijoiden kanssa ja Imatran ja Lappeenrannan musiikkiopistojen pienet soittajat toteuttivat konsertteja myös pienemmissä naapurikunnissa.

Kymenlaakson Lasten Kulttuuriviikot järjestettiin jo kolmatta kertaa koko maakunnan laajuisena. Helmikuun kolmen viikon aikana Lasten Kulttuuriviikkojen tapahtumiin osallistui noin 20 000 lasta ja nuorta ympäri Kymenlaakson. Pääosa Kulttuuriviikkojen tapahtumista järjestettiin kouluissa ja päiväkodeissa, mutta myös yleisötapahtumiin osallistui satoja lapsia. Yksi Lasten Kulttuuriviikkojen suurimmista yhteistyökumppaneista on Konserttikeskus. Lasten Kulttuuriviikkojen aikana useat Konserttikeskuksen muusikot vierailivat Kymenlaakson kouluissa ja päiväkodeissa.

Pyhtäällä järjestettiin 1.-6.-luokkalaisille kesäkuussa perinteiset viikon kestävät päiväleirit, joista yhteen liitettiin vuonna 2011 voimakas kulttuuripainotus. Leirin osallistujat pääsivät sekä näkemään nukketeatteria että tekemään itse pienoisnäytelmiä nukketeatterityöpajoissa. Ohjelmaan kuului myös kuvataiteita, kädentaitoja ja askartelua.

Nuorten aika – tapahtumafoorumi käynnistettiin Kouvolassa syyskuussa. Foorumi laajenee vuonna 2012 koko Kymenlaaksoon. Tavoitteena on saada nuorten ääni kuuluviin ja heidät tekemään itse tapahtumia. Kouvolassa kaupungin nuorisopalvelut, nuorisovaltuusto, maahanmuuttajapalvelut, kulttuuritapahtumatuotanto, kirjaston mediamaja ja Taikalamppu järjestivät kolmannen kerran Be Young-nuorisotapahtuman (7.10). Be Young III suunnattiin 13–17-vuotiaille. Tapahtumassa nähtiin nuorten omia Talent -esityksiä ja rap- ja hip-hop-artisteja. Nuorille tarjottiin mahdollisuutta osallistua Elävä kirjasto-toimintaan, sarjakuvatyöpajaan sekä tutustua Kouvolan alueen seurojen ja järjestöjen toimintaan. Nuorille järjestettiin Taikalampun toimesta maksuttomat bussikuljetukset Iitistä.

Haminassa Lasten Kulttuuriviikot toteutettiin aiempaa laajempina ja moniulotteisempina. Ohjelman tarjoamisen jokaiseen alueen kouluun ja päiväkotiin mahdollisti uusi yhteisrahoitusmalli. Ohjelmassa kiinnitettiin erityishuomiota eri taiteenalojen kattavaan esilläoloon ja lasten mahdollisuuteen sekä nähdä esityksiä, että osallistua ja esiintyä itse. Viikkojen aikana alueen yhdistykset olivat voimakkaasti mukana tuottamassa kaikille avointa kulttuuritoimintaa.

Haminan kaupunkifestivaalissa Valojen yössä järjestettiin tänä vuonna lapsille oma Lasten Bastion -ohjelmaisuus. Taikalamppu-rahoitusta käytettiin myös nuorisovaltuuston tuottaman nuorten bänditapahtuman Spring Festin toteuttamiseen sekä nuorille suunnattuun pienimuotoiseen FilMania-elokuvafestivaaliin. Syyskuun alussa kaikille Haminan 5.- ja 6. luokkalaisille järjestettiin Suomalaisen Barokkiorkesterin Vivaldi vauhdissa -konsertti, johon valmistautuminen aloitettiin keväällä ennakkotehtäväpaketeilla. Hamina on aloittanut lastenkulttuuriyhteistyön Lohisoitto-festivaalin kanssa, jonka osana Haminassa järjestettiin kesäkuussa päiväkotikonsertti.

Etelä-Karjalan Lastenkulttuurikeskus Metku edisti maakunnan lasten ja nuorten kuoro toimintaa. Kuorojutun ensisijainen tarkoitus on rohkaista lapsia laulamaan ja tarjota heille siihen mahdollisuus. Kuorot toimivat lasten tutussa lähiympäristössä ja kuoroja vetävät oman koulun opettajat. Musiikin tohtori Sari Kaasinen on hankkeen taiteellinen johtaja. Kuorojuttuun pääsevät kaikki mukaan. Tärkeintä on saada lapset ja nuoret musiikin tekemisen ja kokemisen pariin. Ikäjakautuma kuoroissa on esikouluikäisistä yläkoululaisiin. Kuorojuttu alkoi Lappeenrannan kaupungin alueella vuonna 2009. Nyt toiminta on levinnyt maakunnalliseksi. Vuonna 2013 mukana oli yli 34 kuoroa ja yli 800 lasta eri Etelä-Karjalan kunnista Imatralta, Lemiltä, Taipalsaarelta, Savitaipaleelta, Ruokolahdelta ja Lappeenrannasta. Kuorojuttu huipentuu vuosittain kahteen suureen kuorokonserttiin. Vuonna 2013 lasten ja nuorten Metkuillaan – suurkuorokonsertit olivat Lappeenrannan urheilutalolla. Klo 11 oli tarkoitettu koululaisryhmille ja illan klo 18 konsertti julkiselle yleisölle. Lappeenrannan urheilutalolle mahtui 1500 kuulujaa molempiin konsertteihin. Konsertit olivat täynnä. Lasten kanssa lavalla esiintyi Sari Kaasinen ja Otawa- bändi, sekä kymmeniä pieniä harmonikan ja viulun soittajia Lappeenrannan musiikkiopistosta. Konsertissa kuultiin ajankohtaisia hittejä, Sari Kaasisen tuotantoa ja perinteisiä lasten

lauluja. Lappeenrannan urheilutalon Metkuillaan – konsertin tunnelmia voi kurkistaa linkistä:

Metkuillaan- suurkuorokonsertista on viidessä vuodessa kehittynyt Etelä-Karjalan kuntia, kouluja ja perheitä yhdistävä suur tapahtuma. Metkuillaan- konsertti saa vuosi vuodelta enemmän huomiota ja osallistujia. Vuoden 2013 aikana Metkun kuoro toiminnasta kerättiin materiaalia vuoden päästä julkaistavaan menetelmäoppaaseen. Toiminta on menetelmäoppaan kautta mallinnettavissa valtakunnallisesti.

Imatralla Metku on ollut luomassa vuosittain järjestettävän Imatra Big Band Festivalin yhteyteen Junnu BB -tapahtumaa. Junnu BB -tapahtuma on toteutettu yhteistyössä Imatra Big Band Festival ry:n, Imatran kaupunkikeskustat ry:n ja monien muiden toimijoiden kanssa. Junnu BB -tapahtuma on vakiinnuttanut paikkansa, ja tapahtuman kehitystyö jatkuu.

Lasten itsenäisyyspäivän juhlaa vietetään useissa Etelä-Karjalan kunnissa. Juhlan mallinnus on helposti sovellettavissa eri ikä luokille ja kaikkiin kuntiin. Koululaiset kutsutaan järjestettyyn juhlatilaisuuteen henkilökohtaisella kutsulla. Itsenäisyyspäivän juhlan kokemisen lisäksi tapahtumassa tulee tutuksi juhlan, ja arvokkaan tilaisuuden tapa- ja käytöskulttuuri.

Muista vuoden 2011 Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston tapahtumista löytyy tiedot liitteenä olevasta kulttuurikellosta.

Monikulttuurisen lastenkulttuuritarjonnan edistäminen

Runsa maahanmuuttajien ja venäjänkielisen vähemmistön määrä on Kaakkois-Suomen väestön erityispiirre. Monikulttuurisuus ilmenee Kaakon alueella päiväkotien ja koulujen monikulttuurista taustaa olevien lasten määrässä ja heidän päivittäisessä arjessa. Taikalamppu-toiminnan mahdollistama taidekasvatus toimii välineenä, jolla luodaan suvaitsevaisuutta valtaväestön ja monikulttuuristen lasten keskuudessa. Monikulttuurisen taidekasvatuksen kehittämistyötä tehdään yhteistyössä koulujen ja päivähoiton yksiköiden, taiteilijoiden, taidekasvattajien, alueen taidelaitoksien ja taiteen perusopetuksen yksiköiden, sekä erityisesti maahanmuuttajien omien kulttuurijärjestöjen kanssa.

Kaakon verkosto huomioi alueemme maahanmuuttajaväestön tarjoamalla heille lastenkulttuuripalveluita muiden alueemme asukkaiden tavoin. Lasten kulttuuriviikkojen ohjelmasta tiedotetaan myös eri kieliryhmien päiväkoteihin ja harrastuspisteisiin. Toimintaa ei vuonna 2011 ole varsinaisesti järjestetty monikulttuurisille asiakkaille vaan heidät on otettu mukaan keskuksen normaaliin toimintaan.

Kouvolan kulttuuripalveluiden edustaja toimii Kouvolan kaupungin monikulttuurisuustyöryhmässä, joka kehittää monikulttuurista kaupunkia ja suunnittelee maahanmuuttajien kotouttamista. Monikulttuurisuus on vuoden 2011

teema Kouvolan lastenkulttuurissa, mikä on synnyttänyt uutta toimintaa ja yhteistyötä muun muassa maahanmuuttajataiteilijoiden ja seurakunnan kanssa.

Haminassa kaupungin kulttuuritoimi tekee tiivistä yhteistyötä paikallisen maahanmuuttajayhdistyksen Rodnik ry:n kanssa. Kesällä aloitti toimintansa uusi maahanmuuttajien käynnistämä tanssiyhdistys ja myös yksityiset tahot ovat aktivoituneet tuottamaan kaupunkiin maahanmuuttajille suunnattuja kulttuuritapahtumia kuten lastenteatteria

Kotkassa koulujen lomien aikana järjestettävät LAKU-leirit suunniteltiin yhdessä valmistavan luokan opettajan kanssa, niin että leirille osallistuvat maahanmuuttaja- ja pakolaislapset voisivat jo leirillä valmistautua tulevaan kouluvuoteen mm. tutustumalla koulun ympäristöön leirin aikana. Kesällä 2011 Laku-leirillä oli 8 juuri Suomeen muuttanutta lasta, täysin vaille yhteistä kieltä sekä ohjaajien että muiden lasten kanssa.

Etelä-Karjalan Metkun palvelutarjottimella suvaitsevaisuus- ja kansainvälisyyskasvatusta edustavat päiväkoteihin ja kouluihin tilattavat muutaman oppitunnin mittaiset Maailma on tilkkutäkki – työpajat, jotka tutkivat kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja erilaisuutta eri taiteen keinoin. Metkun nettisivulla oli tarjolla yli 20 erilaista Tilkkutäkki – pajaa. Maailma on tilkkutäkki – työpaja vie taiteilijan kouluun ja/tai päiväkotiin. Lappeenrannassa Tilkkutäkki – työpajoja tarjotaan erityisesti päiväkoteihin ja haja-asutusalueen kouluihin. Näin edistetään työpajatoiminnan alueellista tasavertaisuutta. Kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja monikulttuurisuutta tutkivissa työpajoissa tehdään hetki omaa taidetta, tutkitaan aisteja, tunneilmaisua, minuetta ja kulttuurista ympäristöä. Työpajojen tavoitteena on antaa lapsille kokemus hyväksytyinä olemisesta ryhmässä. Tilkkutäkki – työpajojen harjoitukset kehittävät tietoisuutta itsestä, toisesta ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksista. Monissa Etelä-Karjalan kunnissa toteutettiin koululaisten kulttuurivaihtoa ja edistettiin suvaitsevaisuutta myös erilaisin tapahtumin.

Taidekasvatuksen kehittäminen

Taidekasvatusta on kehitetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja paikallisten taide- ja kulttuurikoulujen kanssa. Yhteisiä työmuotoja on haettu työpajatoiminnasta ja kulttuuripolkujen sisällöistä. Taidekasvatuksen edistäminen nojautuu yhteiseen maakunnalliseen arvopohjaan ja siinä huomioidaan alueen kulttuuriset ja väestölliset erityispiirteet. Kunkin kunnan toiminta muotoutuu omien erityistarpeiden mukaisesti.

Kulttuurikasvatusohjelmat kulkevat Kaakussa Kulttuuripolku-nimellä. Kulttuuripolun idea on lähtenyt siitä ajatuksesta, että kaikilla perusopetuksen oppilailla tulisi olla yhtäläinen mahdollisuus päästä taide- ja kulttuuritarjonnasta osalliseksi. Kulttuuripolun tavoitteena on koulujen kulttuurikasvatuksen tukeminen sekä perusopetuksen oppilaiden tutustuttaminen oman kaupungin ja lähialueiden kulttuuriperintöön, kulttuurilaitoksiin ja taide- ja kulttuuritarjontaan. Kaakun kulttuurikasvatusohjelmassa toteutuu matala osallistumiskynnys ja se on taiteellisesti ja pedagogisesti ammattitaitoisten ohjaajien vetämää toimintaa. Kaakussa

kulttuuripolku tavoittaa myös erityisen tuen piirissä olevat oppilaat. Kaakun pitkän tähtäimen tavoitteena on saada kulttuuripolkutoiminta vakiintumaan sekä Etelä-Karjalaan että Kymenlaaksoon ja kirjata kulttuuripolku koulujen opetussuunnitelmiin.

Lappeenranta on ollut Kaakussa hankkeen edelläkävijä ja suunnan näyttäjä. Lappeenrannassa Kulttuuripolku liitettiin kaupungin opetussuunnitelmaan keväällä 2011. Imatralla Kulttuuripolku liitettiin kuntakohtaiseen opetussuunnitelmaan syksyllä 2012. Metkun Kulttuuripolku-ohjelma Lappeenrannassa tarjosi jokaiselle peruskoulun oppilaalle mahdollisuuden tutustua oman alueen kulttuuritarjontaan ja taiteen harrastamisen vaihtoehtoihin. Kulttuuripolkuun osallistuville luokille järjestettiin kouluaikana vierailuja ja työpajoja erilaisiin kulttuurikohteisiin kuten kirjastoon, museoon, teatterin ja orkesterin esityksiin sekä taideopetusta antaviin oppilaitoksiin. Vierailukokonaisuuksia päivitettiin yhdessä kulttuurilaitosten, taiteen perusopetusyksiköiden, taiteilijoiden ja opettajien kanssa. Kulttuuripolun työpajat suunniteltiin tukemaan koulutuntien opetusta ja sisältöjä. Työpajojen sisällöt ja teemat pohjautuvat opetussuunnitelman Ihmisenä kasvamisen – aihekokonaisuuteen. Opettajien edustus suunnittelussa varmisti toiminnan opetussuunnitelmien mukaisen kohdentamisen, suoran asiakaspalautteen saamisen ja kulttuuripolun kehittämisen. Moniammatillisen yhteistyön tuloksena toiminta räätälöityy kohderyhmälle sopivaksi. Lappeenrannassa jokaiselle peruskoulun oppilaalle jaetaan Kulttuuripolun Opettajan opas aina syksyisin. Oppaassa on varausohjeet ja yhteystiedot pajojen tuottajille.

Lappeenrannassa ja Imatralla Kulttuuripolku kattaa kaikki peruskoulun ikäluokat. 9.luokkien oppilaille tarjotaan lisäksi mahdollisuus tutustua paikalliseen kulttuuritoimintaan ja kulttuurilaitoksiin vapaa-ajallaan kulttuurikorteilla (kulttuuripassi tai K9-kortti riippuen kunnasta). Kulttuurikorttitoiminta on monissa Kaakun kunnissa vakiintunut käytäntö ja luo hyvää pohjaa kulttuuripolkutyölle. Kulttuurikorteilla 9-luokkalaiset pääsevät maksutta tai alennuksella osallistumaan kulttuurilaitosten palvelutarjontaan. K9-kortti ja Kulttuuripassi jaetaan koululaisille syyslukukauden alussa. Kortti on henkilökohtainen ja se jaetaan koulukierroksilla suoraan käyttäjille. Kulttuurikortit ovat toiminnassa Haminassa, Imatralla, Kotkassa, Kouvolassa ja Lappeenrannassa. Kotka-Hamina-seudun kulttuuripassiin liittyi 2012 syksyllä myös Pyhtään kunta.

Vuoden 2013 aikana Lappeenrannassa valmisteltiin myös esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen suunnattua kulttuurikasvatusohjelmaa, sekä yläkoululaisille suunnattua Kulttuuripolulta Kulttuuripihoilta – toimintaa, jossa yläkoululaiset tuottaisivat itse kulttuuri- ja taidetapahtumia ja pitkäaikaisia taideprosesseja omaan lähiympäristöönsä.

Taikalamppu-toiminnan avulla kulttuuripassitoiminta käynnistettiin ensimmäistä kertaa Haminassa. Haminan ja Kotkan 9-luokkalaiset saivat syksyllä 2010 yhteisen kulttuuripassin, jonka etuja voi käyttää yli kuntarajojen.

Kotkan kulttuuripolkupilotti käynnistettiin Haukkavuoren koulun kanssa syksyllä 2011 ja se jatkuu aina kevääseen 2012. Pilotin jälkeen kokemukset raportoidaan ja arvioidaan ja niiden mukaan tehdään Kotkassa esitys Kulttuuripolkutoiminnan käynnistämisestä kaikille koululaisille. Pyhtäällä ryhdyttiin niin ikään suunnittelemaan kulttuuripolun käyttöönottoa lukuvuonna 2012–2013. Kulttuuripolku tulee kattamaan koko peruskouluajan ja sen integroiminen opetukseen toteutetaan kulttuuritoimen ja opetustoimen välisenä yhteistyönä.

Lasten kulttuurikeskus LAKU tarjosi Puuhapajat - työpajatoimintaa Kotkan seudun päiväkodeille. Päiväkodit voivat tilata Lasten Kulttuurikeskuksesta työpajavetäjän materiaaleineen päiväkotiin. Näin mahdollistetaan taidekasvatuksen vieminen myös niihin päiväkoteihin, joilla on hankaluuksia lähteä pitkien välimatkojen takaa itse taidekasvatukseen ja kulttuurin pariin. Puuhapajat ovat pääasiassa kädentaitopainotteisia, mutta tarjolla on myös improvisaatioteatteria ja animaatiotyöpajoja. Puuhapajoja tarjottiin keväällä 2011 lauantaisin myös lapsiperheille Kauppakeskus Pasaatissa, Lasten Kulttuurikeskuksen Laku-Paikassa.

Lasten ja nuorten kuuleminen heitä koskevissa asioissa ja vuorovaikutus päättäjiin vahvistaa lastenkulttuurityön asemaa ja arvostusta kuntaorganisaatioissa, matkailussa ja liiketoiminnassa. Lasten kuuleminen toteutui vuosittain järjestettävässä Hiekkalinnan arkkitehtuuri- ja ympäristökasvatusprojektissa. Lastenkulttuurikeskus Metku ja Lappeenrannan kaupunkiyhtiö Wirma toteuttivat Lappeenrannan Hiekkalinnan arkkitehtuuri – ja ympäristökasvatusprojektin. Teema työskentelyyn valittiin lasten antamien ideoiden pohjalta. Teemaideoita kerättiin erilaisissa tapahtumissa, Metkun Facebook-sivulla ja maakuntakirjaston lasten osastolla. Ryhmät tapasivat neljän koulutuksen yhteydessä. Projektin liittyvissä taidekasvatuskoulutuksissa TeM Satu Musakka ohjeisti ryhmiä ja heidän opettajiaan kierrätysmateriaalien käytössä ja hiekan veistossa. Ryhmät tekivät pienoismalleja, piirustuksia, reliefejä, eläinhahmoja ja kirjoittavat tarinoita annetun teeman pohjalta. Työt koottiin Lasten Kalevala- näyttelyyn hiekkalinnalle kesäksi 2013. Kalevala teemaan päädyttiin yhdessä lasten ja kaupungin matkailun edustajien kanssa. Hiekkalinnalla oli suunnittelemassa kymmenen koululaisryhmään Lappeenrannasta ja Taipalsaarelta.

Kulttuuriperintökasvatus

Kulttuuriperintökasvatus on esillä Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston toiminnassa lähes aina. Se sisältyy Kulttuuripolkuihin, tapahtumiin ja työpajatoimintaan. Erityisesti Imatralla kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolun profiili on kaupungin kulttuuriperinnössä. Imatralla kulttuuripolkuun sisältyi työpajatyypisiä oppimistehtäviä Teollisuustyöväen asuntomuseolla, tutustumisia kaupungin museoihin ja Kruununpuiston alueeseen. Imatran lisäksi varsinkin Kaakon pienemmissä kunnissa huomioitiin vuoden aikana kotiseutu ja kulttuuriperintö eri juhlapäivien yhteydessä. Myös maakunnan Metkat - lastenkulttuuriviikolla järjestettävä ohjelma piti sisällään paikallista kulttuuriperintöä.

Lasten valitsema teema vuoden 2013 Hiekkalinnalle toi esiin maamme kulttuurihistoriaa Kalevala – mytologiaan liittyvin tarinoin ja hahmoin. Ryhmät kirjoittivat ja kuvittivat Kalevalan maailmaa uutta ja vanhaa sekoittaen. Tarinat ja hiekkalinnan suunnitteluprojektin vaiheet linkitettiin QR- koodein näyttelyyn töihin. QR-koodien takaa älypuhelimiin latautui lasten ja nuorten uudelleen kirjoittamat ja kuvittamat Kalevalan hahmojen seikkailut. Maakunnan matkailun edistämishanke goSaimaan www.hiekkalinna.fi – nettisivuilla oli Syntyhistoria –sivustolla myös taltioitu lasten suunnitteluprosessi, heidän työskentelyään vuoden aikana, tarinoita ja animaatioita.

Parikkalassa ja Lemillä koululaiset osallistuivat Veteraanipäivän tilaisuuksiin huhtikuussa. Lemillä oli kulttuuriperinnön maisemanhoitotalkoot kouluilla ja esikoululaisten kotiseutumuseopäivä keväällä ja 5. luokkien syksyllä.

Kymenlaakson Lasten Kulttuuriviikoilla juhlittiin Laskiaista ja Antero Vipusen Aarrearkku näyttelyn yhteydessä lapsille järjestettiin opastettuja kierroksia Kalevalateemalla, sekä kädentaitojen työpajoja.

Virolahdella ja Miehikkälässä järjestettiin myös kulttuuriviikoilla kädentaitojen työpajoja. Miehikkälän Pelimannipäivien yhteydessä järjestettiin taideleiri ja kansanmusiikkiaiheisia kursseja lapsille ja nuorille. Virolahti -viikolla lapset pääsivät tutustumaan sotahistoriaan Bunkkerimuseon museomennikäisen opastuksella. Pyhtään kulttuuriperintökasvatuksen painopisteenä vuonna 2011 oli valmisteleva opettajayhteistyö. Opettajille järjestettiin keskustelutilaisuuksia, joissa kartoitettiin heidän toiveitaan ja tarpeitaan kunnan kulttuuriperintökasvatuksen suhteen. Keskustelun pohjana toimi Suomen merimuseon museolehtori, Johanna Aartomaan alustus koulujen ja museoiden välisistä yhteistyömahdollisuuksista. Tilaisuuksien avulla tulee olemaan keskeinen rooli myös suunniteltaessa Pyhtään museotoiminnan tulevaisuuden linjanvetoja.

Kulttuuriperintö otettiin näkökulmaksi myös Pyhtään vuosittaisella 7-12 -vuotiaiden syyslomaleirillä. Lapset pääsivät leiripäivien aikana tutustumaan monipuolisesti kekrijuhlan perinteisiin ja tekemään aiheen tiimoilta pienoisnäytelmät teatteri/hahmonluontityöpajan keinoin. Haminassa kaupunginmuseot toteuttivat lasten kulttuuriviikoilla Vanha kunnan villa -työpajoja ja perehdyttivät työpajatoiminnassa lapsia myös entisajan talviaskareisiin ja talvisiin leikkeihin.

Karjalaiseen kulttuuriperintöön on aina kuulunut laulu ja yhdessä soittaminen. Metkun maakunnallinen lasten ja nuorten kuoro toiminnan kehittäminen Kuorojuttu ja Metkuillaan- suurkuorokonsertit edistävät alueelle ominaisten karjalaisten laulujen, yhteislaulun ja yhteisöllisyyden perinnettä. Musiikin tohtori Sari Kaasinen toimii projektin taiteellisena johtajana. Kuorojutussa tutustuttiin perinteisiin lastenlauluihin, muun muassa vanha loru Kis kis Kippurahäntä, huomenna mennään Lappeenrantaan - laulu sai uudelleen sovitettona ja osin sanoitettuna kaikki maakunnan kunnat mukaan.

Joulun aikaan Kotkassa järjestettävä Toivo Tontun tonttukoulu tarjoaa lapsille mahdollisuuden tutustua jouluperinteisiin työpajojen ja leikkihetken avulla. Joulukuussa 2011 tonttukoulun työpajat sisältävät joululahjan ja joulukoristeiden tekoa ja jouluparkakkujen valmistamista. Kouvolassa vanhan ajan jouluperinteitä ja tunnelmaa välitetään puolestaan Lasten Joulu - tapahtumassa 3.12.

Kouvolassa Verlan Aika -tapahtumalla pyrittiin kertomaan alueen rikkaasta viikinkiajan kulttuurista. Historian elävöittämisnäytökset, viikinkiajan musiikki, ja viikinkiajan tori saivat aikaan hyvän muinaisen tunnelman ja elämyksen. Lisäksi Kouvolassa toteutettiin historiasta kertova kotiseutunäytelmä, josta oli esityksiä muun muassa Satuviikolla.

4. Yhteistyöverkostot

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakun toiminta rakentuu moniammatillisten verkostojen yhteistyölle. Taidelaitokset, kuntien eri hallintokunnat, alueen eri asteen koulutusyksiköt, taiteen perusopetuksen yksiköt, ammattitaiteilijat sekä kolmannen sektorin lastenkulttuuritoimijat sitoutuvat lastenkulttuurin edistämiseksi tehtävään työhön. Kaakun verkostojen kautta eri organisaatioiden ja toimijoiden osaaminen ja asiantuntemus saadaan paikallisesti ja alueellisesti laajemman kohderyhmän käyttöön. Kaakun verkostojen tuella verkoston osaajien keskinäiset toimintamallit vakiintuvat osaksi verkoston ja toimijoiden itsensä perustoimintaa. Toimijoita aktivoidaan yhteistyön lisäksi myös omaehtoiseen lastenkulttuurin tuottamiseen ja rahoituksen hakemiseen.

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkosto Kaakku tekee valtakunnallisesti yhteistyötä kaikkien Taikalamppu-verkoston jäsenten kanssa. Festivaalitoimintaa kehitetään yhdessä Hämeenlinnan lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa, monikulttuurisen lastenkulttuuritarjonnan malleja kehitetään yhdessä Vantaan kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa ja kulttuuriperintökasvatuksen malleja ja toimintaa kehitetään yhdessä Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARKin kanssa.

Lisäksi Kaakun yhteistyökumppaneina ovat vuonna 2012 olleet mm. Konserttikeskus, Sarjakuvakeskus, Suomen Kansallisooppera, Suomen Kansallisteatteri lukuisten muiden teattereiden kanssa, Taiteen edistämiskeskus, taiteen perusopetus, taiteen aluekeskukset Kaakkois-Suomessa, Suomen kulttuurirahasto, Suomen lasten ja nuorten säätiö, Unicef ja Mannerheimin lastensuojeluliitto.

Kaakku hyödyntää kansainvälisessä yhteistyössä jo olemassa olevia verkostoja. Mm. Etelä-Karjalan kunnilla on vahvat kontaktit Venäjälle ja näitä kontakteja käytetään myös Lastenkulttuurikeskus Metkun kulttuurivaihdossa. Imatra-Svetogorsk - kaksoiskaupunkiyhteistyöllä on pitkät perinteet, kuten myös Lappeenrannan ja Viipurin naapurikaupunkiyhteistyöllä. Lappeenrannan, Imatran, Viipurin ja Svetogorskin yhteistyötä edistetään kaupunkien yhteisillä Kulttuurisilta - ja Cross Border City - hankkeilla.

Myös kuntien ystävyyskaupunkitoiminnan kautta ylläpidetään kansainvälisiä kontakteja. Suomi-Venäjä -seura on mukana Metkun yhteistyössä, samoin kuin Itä-Suomen suomalais-venäläinen koulu, jonka Lappeenrannan ja Imatran toimipisteillä on vahvat kulttuuriset yhteydet Pietariin ja Viipuriin.

Kaakku tekee yhteistyötä myös Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan kanssa, jolla on laajat kansainväliset suhteet, joita verkosto voi hyödyntää toimikunnan kanssa tehtävän yhteistyön kautta. Kansainvälinen yhteistyö pyrkii ennen kaikkea edistämään suvaitsevaisuutta, ja tutustuttamaan lapset ja nuoret rajan molemmin puolin toistensa arkeen, elämäntapoihin ja kulttuurin. Kansainvälistä toimintaa toteutettiin myös Mustan ja Valkoisen teatterifestivaalin ja Kielitivolin kanssa tehdyn yhteistyön kautta, sekä Lasten Meripäivillä yhdessä Hämeenlinnan Hippaloiden ja Turun Seikkailupuiston kanssa tuomalla yhteinen esiintyjä kesän 2011 festivaaleille Tanskasta.

3. Tiedotus ja markkinointi

Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkoston toiminnasta tiedotetaan pääasiassa sähköisesti www.lastenmetku.fi ja www.lakupaikka.fi sekä kuntien omien verkkosivujen ja Facebookin kautta. Verkosto käyttää hyväksi valtakunnallisen Taikalamppuverkoston tiedotuskanavia. Lisäksi suurempien tapahtumien ohjelmasta tiedotetaan esitteiden, lehti- ja radiomainosten ja julisteiden avulla.

Metkun ja Taikalampun toiminnasta tiedotettiin keväällä ja syksyllä 2013 Metkun ja Taikalampun yleisesitteillä, kuntakohtaisilla "Metku tiedottaa" - lehtisillä (1/13, 8/13), Kulttuuripolun lukukausittaisilla Opettajan oppailla (1/13, 8/13) Metkat - lastenkulttuuriviikon esitteellä (10/13), Metkat - viikon tapahtumajulisteilla (11/12) ja lukuisilla kuukausittaisilla lehti-ilmoituksilla ja media- ja lehdistötiedotuksilla sekä lehtiartikkeleilla.

Keväällä 2011 jaettiin Lasten Kulttuuriviikkojen esite kolmatta kertaa koko Kymenlaaksoon. Metku jakaa Metkat-viikon ohjelman sähköisenä Etelä-Karjalan maakunnan jokaiseen päiväkotiin ja kouluun, sekä julkaisee ohjelman aleen lehdissä. Tiedotuskanavat on todettu toimiviksi ja reppupostin kulkevan myös lasten vanhemmille.

Lappeenrannassa jaetaan kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolun Opettajan opas lukukausittain kaikille peruskoulun opettajille sekä sähköisenä että kirjepostissa. Opettajan opas päivitetään opettajien tarpeisiin kaski kertaa vuodessa. Oppaassa kerrotaan kulttuurikasvatusohjelman sisältö ja opastetaan taidepajojen integraatiossa opetettaviin aineisiin, sekä esitellään jokaiselle ikäluokalle tarjottava pajavierailu, sen sisältö, aika, paikka ja yhteystiedot.

4. Talous

Arvioitu toteutuma 2012

Vuonna 2013 Etelä-Karjalan kuntien omarahoitusosuus Metkussa oli 114 000 euroa ja saatu valtion avustus 81 400 euroa. Vuoden 2013 Metkun toimintasuunnitelmasta sovittiin hakemuksessa esitetyn talousarvion ja vuoden 2013 alussa saadun opetusministeriön avustuksen mukaisesti. Vuoden 2013 määrärahoihin sopeutettu toimintasuunnitelma esiteltiin Metkun verkostoryhmälle. Kunkin kunnan omarahoitus ja valtionosuus käytettiin yhteisesti katettavien menojen (10 000 euroa) jälkeen vain kunnan tilaamiin ja toteuttamiin lastenkulttuuripalveluihin. Toimintakertomuksen liitteenä vuoden 2013 talouden toteutuma.

Kymenlaakson kuntien omarahoitusosuus vuonna 2011 oli 137 000 euroa ja saatu valtionavustus 77 500 euroa. Koppa käytti Taikalampputoiminnan hallintoon ????

Kommentoanut [HT1]: Heli tarkistaa luvun.

5. Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Taikalamppu-verkoston jäsenyyden myötä on keskitytty maakunnallisen verkoston luomiseen ja siihen mitä osaamme. Toimintaa arvioidaan mm. kävijämäärien, osallistujien palautteen ja asiakaskyselyjen avulla. Mittareina käytetään tapahtumien lukumääriä, osallistujamääriä ja ohjaustuntimääriä. Tarkemmat tilastot valmistuvat keväällä 2013. Lisäksi tapahtumien yhteydessä arvioidaan toimintaa ja tehdään kehittämissuunnitelmia työryhmien sisällä.

Taikalamppu-verkoston jäsenyyden myötä toimintaa arvioidaan ja kehitetään Kaakon lasten ja nuorten kulttuuriverkostolle annettujen kehittämistehtävien kautta. Nämä arviot ja kehittämisideat valmistuvat toimikauden 2009–13 päätyttyä.

Sekä Metku, että Kotkassa Laku keräävät tapahtumien ja toiminnan yhteydessä palautetta asiakkailta ja toimijoilta. Tämä palaute käsitellään ja sen mukaiset toimenpiteet tehdään ennen seuraava vastaavanlaista toimintaa. Palautetta kerätään myös suoraan asiakkailta sekä suullisesti, että esim. Facebook keskustelujen avulla.

Arvioinnista vastaa Kaakun johtoryhmä yhdessä työntekijöidensä kanssa. Kaakun verkostossa on perustettu oma arviointiryhmä ja sen tehtävänä on laatia Kaakulle arviointimalli ja alustaa laatutyön aloittamista. Arviointiryhmä on kokoontunut kerran vuoden 2011 aikana ja jatkaa työskentelyä.